

ECOETIQUETES DE SERVEIS ALS ESTABLIMENTS HOTELERS DEL PNAP

*Autores: Canedo Arnedo, Marta; Francàs Forcada,
Queralt; Gutiérrez González, Leticia*

*Tutors: Boada Juncà, Martí; Garcia Orellana, Jordi; Garcia
Solsona, Esther; Rieradevall Pons; Joan.*

RESUM

En el present projecte s'analitza el turisme i la seva relació amb la figura del Parc Natural de l'Alt Pirineu (a partir d'ara PNAP). A la zona d'estudi el turisme és una de les principals activitats econòmiques, donat el notable valor ecològic-cultural de l'indret. L'activitat turística al PNAP és molt diversa, és per aquest motiu que s'observen diverses repercussions en l'entorn segons la tipologia de turisme que es doni. Donada aquesta realitat, l'estudi que es presenta està centrat en el sector hotelier de l'àmbit d'influència del PNAP. D'aquesta forma, s'analitza i diagnostica l'estat de qualitat ambiental dels hotels i pensions que componen el sector.

Les eines emprades en aquest estudi han estat dues. Primerament, s'avalua la implantació del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (a partir d'ara DGQA). El DGQA és una ecoetiqueta de serveis, de recent creació, que atorga la Generalitat de Catalunya a partir de la revisió de l'establiment per mitjà d'un tècnic autoritzat. En segon terme, s'ha creat i emprat un producte anomenat Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig de Qualitat Ambiental (a partir d'ara EBAQA). L'EBAQA té una doble finalitat. Per una banda respon a la necessitat d'autodiagnosi que tenen els propietaris, al ser aquests qui realitzen l'enquesta. Per altra banda, permet determinar quin és l'estat de qualitat ambiental del sector hotelier a la zona d'estudi a partir de l'avaluació de 35 dels 67 establiments existents a l'àmbit d'influència del PNAP, el qual representa una mostra del 61%.

Paraules clau: Parc Natural de l'Alt Pirineu, Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental, ecoetiqueta i Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig de Qualitat Ambiental

RESUMEN

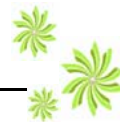
En el proyecto que se presenta se analiza el turismo y su relación con la figura del Parc Natural de l'Alt Pirineu (a partir de ahora PNAP). En la zona de estudio el turismo es una de las principales actividades económicas, dado el notable valor ecológico-cultural del lugar. La actividad turística en el PNAP es muy diversa, es por este motivo que se observan diversas repercusiones en el entorno según la tipología de turismo puesto en práctica. Dada esta realidad, el estudio que se presenta está centrado en el sector hotelero del ámbito de influencia del PNAP. De esta forma, se analiza y diagnostica el estado de calidad ambiental de los hoteles y pensiones que componen el sector.

Han sido dos los instrumentos utilizados en este estudio. En primera instancia, se evalúa la implantación del *Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental* (a partir de ahora DGQA). El DGQA es una ecoetiqueta de servicios, de reciente creación, que otorga la Generalitat de Catalunya a partir de la revisión del establecimiento por un técnico autorizado. En segunda instancia, se ha creado y utilizado un producto llamado *Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig de Qualitat Ambiental* (a partir de ahora EBAQA). La EBAQA tiene una doble finalidad. Por un lado, responde a la necesidad de autodiagnosi que tienen los propietarios, al ser estos quienes realizan la encuesta. Por otro lado, ésta permite determinar cual es el estado de calidad ambiental del sector hotelero de la zona de estudio, a partir de la evaluación de 35 de los 67 establecimientos existentes en el ámbito de influencia del PNAP, lo cual representa una muestra del 61%.

Palabras clave: Parc Natural de l'Alt Pirineu, Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental, ecoetiqueta y Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig de Qualitat Ambiental

ABSTRACT

The current project analyzes tourism and its relationship with the protection's figure of the Parc Natural de l'Alt Pirineu (from now PNAP). In the studied area, tourism is a major economic activity, owing to ecological and cultural value of the parc. The tourism activity in the PNAP is very diverse; it is for this reason that there are



various impacts on the environment according to the typology of the implemented tourism. Because of this reality, the study focuses on the hotel industry's sphere of influence of PNAP. Thus, the state of the environmental quality of hotels and guest houses is diagnosed.

There have been two instruments used in this study. In the first instance, assesses the implementation of Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (from now DGQA). The DGQA is an eco-label service, newly created, which is granted by the Generalitat de Catalunya from the review of the establishment by an authorized technician. In the second instance, a product called Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig of Environmental Quality (from now EBAQA) was created and used. The EBAQA is twofold. On the first hand, responds to the need of having auto diagnosis owners, as these who performed the survey. On the other hand, it helps to determine which is the state of the environmental quality of the hotel sector of the study area, based on the evaluation of 35 out of 67 existing establishments in the area of influence of PNAP, which represents a sample of 61 %.

Key words: Parc Natural de l'Alt Pirineu, Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental, ecolabel and Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig de Qualitat Ambiental

INTRODUCCIÓ

El PNAP, creat el 2 d'agost del 2003, és el parc natural més gran de Catalunya, amb 69850ha repartides entre les comarques del Pallars Sobirà, principalment, i l'Alt Urgell. La zona d'estudi abraça una àmplia complexitat orogràfica amb altes muntanyes, elements geològics d'un valor inestimable i una gran diversitat de paisatges que serveixen com a refugi de moltes espècies amenaçades. La conservació d'aquest espai i el desenvolupament de determinades activitats econòmiques cada cop més respectuoses amb el medi ambient, són el resultat de la dualitat que permeten la figura de protecció de Parc Natural.

El turisme és una de les activitats econòmiques que té més pes a la zona d'estudi, resultat del seu gran valor natural i cultural. Es tracta però, d'un sector que genera un important impacte ambiental, i per tant, és necessari un mecanisme de gestió eficaç. El model turístic de l'Alt Pirineu ha anat canviant al llarg dels anys, així com el seu model de gestió. Actualment, s'intenta apostar per un model de turisme més sostenible que garanteixi la continuïtat d'aquesta activitat. Per tal d'aconseguir un desenvolupament dels serveis turístics, concretament dels establiments hotelers, cal fomentar una actitud més sostenible en la seva gestió. D'aquesta forma, en les activitats que es porten a terme al seu entorn immediat cal implementar una sèrie d'elements que afavoreixin l'estalvi energètic, el consum d'aigua racional i la minimització i gestió de residus, entre d'altres.

Un dels instruments que afavoreix l'existència del turisme sostenible són les ecoetiquetes de serveis, en el cas de

Catalunya, el DGQA. Les ecoetiquetes són un instrument voluntari que consisteixen en atorgar un distintiu a aquells productes o serveis que en comparació amb d'altres que compleixen la mateixa funció són menys perjudicials per al medi ambient. Les ecoetiquetes turístiques o de serveis poden ajudar als empresaris del sector a identificar punts crítics, agilitzar la implantació de mecanismes de disseny ecoeficient basats en mesures d'estalvi i tecnologies netes, i garantir una font d'informació pública sobre el comportament ambiental de les empreses (Fullana i Ayuso, 2001).

Cal destacar, que malgrat l'interès del PNAP per aconseguir un distintiu de qualitat del sector serveis i el gran nombre d'establiments hotelers adjacents al parc, cap d'ells disposa del DGQA. És per tant, objecte d'estudi la viabilitat d'aquest distintiu al sistema del PNAP.

OBJECTIUS

Aquest estudi s'ha realitzat per mitjà de múltiples vies amb la fita de donar resposta als diversos objectius plantejats:

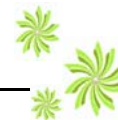
- Avaluat l'estat de qualitat ambiental dels serveis hotelers del PNAP:
 - Realitzar un inventari de la oferta hotelera, tot determinant la localització i distribució dels diversos establiments.
 - Analitzar quina és la qualitat ambiental d'aquestes instal·lacions en base a un nou indicador, l'Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig de Qualitat Ambiental.
- Realitzar una prova pilot sobre l'estat d'implementació del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental als establiments sotmesos a l'estudi:
 - Enquestar als propietaris dels establiments hotelers que formen part de l'estudi
 - Realitzar diversos consells i propostes de millora específics per a cada establiment segons els resultats de l'anàlisi.

Amb l'acompliment d'aquests objectius es podrà conèixer quin és realment l'estat d'ambientalització dels establiments del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Així com també com és la relació entre aquesta tipologia de turisme i el seu entorn més proper.

METODOLOGIA

L'estudi ha estat creat per mitjà de diferents etapes i fent ús de múltiples eines d'avaluació i anàlisi; eines que han estat tant qualitatives com quantitatives.

Primerament, es realitzà un anàlisi de la qualitat ambiental dels hotels i pensions de la comarca del Pallars Sobirà, on es localitza la major extensió del parc. Aquest es desenvolupa a partir del cens d'hotels proporcionat pel Patronat de Turisme del Pallars Sobirà



	HOTEL RIBERIES	HOTEL CARDÓS	PESETTS	CONDES DEL PALLARS	PALLER DEL CISCO	LLACS DE CARDÓS	HOTEL POLDO
CATEGORIA	****	***	***	**	**	*	*
SITUACIÓ	Llavorsí	Ribera de Cardós	Sort	Rialp	València d'Àneu	Tavascán	La Guingueta d'Àneu
POTENCIALITAT	Professional	Històric	Capacitat	Negoció	Familiar	Eco-sensible	Polític
SIGNE POTENCIALITAT	+	-	+	+	-	+	+

Taula 1: Criteris de selecció dels establiments per a l'aplicació de la prova pilot. *Font: Elaboració pròpia*

complementat amb la recerca per la xarxa. Per a la selecció dels 35 establiments hotelers s'ha dut a terme una metodologia basada en la cartografia. Mitjançant una graella, els quadres dels quals corresponen a 26Km² reals, es realitzà una selecció aleatòria de números per tal d'escollir els municipis d'estudi. Els municipis seleccionats pertanyen a la comarca del Pallars Sobirà i són els següents: Ainet de Besán, Alins, Altron, Escaló, Espot, Esterrí d'Àneu, La Guingueta d'Àneu, Llavorsí, Rialp, Ribera de Cardós, Roní, Sort, Tavascán, Tirvia i València d'Àneu. Cal esmentar que el fet de no realitzar l'estudi de cap establiment pertanyent a l'Alt Urgell és degut a la dificultat d'accessibilitat i la limitació de recursos i de temps. Un cop s'ha escollit el terme municipal, s'han intentat realitzar tots els establiments que s'hi troben, malgrat que en molts dels casos, s'han destriat alguns per motius diversos, com per exemple, el tancament per vacances, la dificultat d'accessibilitat als propietaris o bé per desavinences climatològiques que no han permès l'accés.

La mostra final representa un 61%, amb una mostra de 35 respecte els 67 establiments presents al PNAP. A aquests se'ls ha realitzat l'Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig de Qualitat Ambiental (EBAQA), que és un mecanisme desenvolupat per facilitar l'autoavaluació dels aspectes ambientals per part dels gestors dels establiments hotelers, basada en el DGQA. A continuació, es mostra l'EBAQA. Les dades obtingudes proporcionen una visió més àmplia sobre la relació entre medi ambient i hoteleria al Parc.

Una altra línia de treball és la diagnòsi de l'estat de qualitat ambiental de set establiments a l'àmbit d'influència del PNAP. La finalitat d'aquesta diagnòsi és la d'obtenir informació sobre els criteris ambientals genèrics, específics i tècnics que regeixen els diversos establiments.

Aquesta prova pilot té com a objectiu últim la presentació d'unes propostes de millora que facilitin la implementació

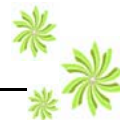
del DGQA en els establiments de la zona. Per altra banda, s'han inclòs uns criteris que, òbviament, no puntuen per a l'obtenció de l'ecoetiqueta, però sí que proporcionen informació necessària en l'avaluació d'impactes sobre l'entorn (Marco, et. al., 2008). Per al desenvolupament de la prova pilot s'han seleccionat 7 hotels dels 57 que hi ha a l'àrea d'influència del PNAP. Aquesta selecció es basa en la distribució, la categoria i les potencialitats dels diversos establiments, tal i com mostra la **Taula 1**.

En aquest cas, el disseny d'una entrevista no ha estat necessari, ja que, per a la realització de la prova pilot s'han requerit exactament els mateixos criteris establerts per la DGQA. D'aquesta forma, s'han elaborat taules de càlcul mitjançant l'Excel la qual ens permet fer un càlcul ràpid del nombre de criteris obtingut per cadascun dels establiments.

A partir de les dades inventariades s'ha elaborat una gran matriu per la identificació de resultats. Per dur a terme el tractament d'aquestes s'han desenvolupat una sèrie de taules resum sobre l'estat de cadascun dels set establiments analitzats, distingint tres categories d'estat de qualitat ambiental basades en la puntuació aconseguida per cada establiment respecte els criteris contemplats al DGQA. Tot seguit, s'avaluen cadascun dels següents apartats que es contemplen en el distintiu, tot adjuntant una sèrie de gràfics i taules per a la justificació dels resultats obtinguts.

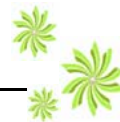
Amb aquests es poden realitzar un seguit de propostes de millora per cadascun dels hotels analitzats, incloent la inversió econòmica necessària per poder assolir el distintiu.

Un cop analitzades les dues vies de treball, és pot realitzar una valoració de l'estat de qualitat ambiental del sector hoteler del PNAP i de l'adequació del DGQA al sistema estudiat.

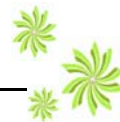


NOM ESTABLIMENT	
NOM TITULAR	

1. RESIDUS					
Recollida selectiva. Contenidors dels que disposa	<input checked="" type="checkbox"/>	Vidre	<input checked="" type="checkbox"/>	Envasos i llaunes	
	<input checked="" type="checkbox"/>	Paper i cartró	<input checked="" type="checkbox"/>	Orgànica	
	<input checked="" type="checkbox"/>	Piles	<input checked="" type="checkbox"/>	Olis i greixos	
	<input checked="" type="checkbox"/>	Altres. Quins?			
Realitzen compost?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí	<input checked="" type="checkbox"/>	El faig servir a les instal·lacions	
		No			
Els contenidors estan retolats?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
Disposa de fulls informatius pels clients sobre la recollida selectiva?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
2. AIGUA					
Revisa mensualment aixetes i cisternes per evitar pèrdues d'aigua?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
Porta un registre mensual de consum d'aigua?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
Disposa de rètols a les zones comunes indicant l'ús racional d'aigua?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
Proporcionen fulls informatius als clients sobre el consum d'aigua?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
D'on obté l'aigua que fa servir?	<input checked="" type="checkbox"/>	Xarxa		Camió cisterna	
		Pou		Altres:	
Cap a on s'evacuen les aigües residuals?		Claveguera			
		Fossa sèptica			
3. PISCINA (No contestar en cas de no disposar de piscina)					
Té piscina coberta?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí	Té piscina descoberta?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí
		No			No
La temperatura és superior a 28°?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí	Escalfen l'aigua?		Sí
		No		<input checked="" type="checkbox"/>	No
La humitat es troba entre el 60 i el 70%?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí	Mètode per a escalfar l'aigua? (energia emprada)		Renovable
		No			Residual
					Altres
D'on obté l'aigua que fa servir a la piscina?		Xarxa		Camió cisterna	
		Pou		Altres:	
4. ENERGIA					
Fan servir bombetes de baix consum? (mínim el 50% del total)	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
Aprofiten al màxim la llum natural?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
Fan servir fluorescents a espais d'ús privat i de funcionament continu (24h)?	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			
		No			
Les habitacions disposen de desconexió general de l'enllumenat (targetes	<input checked="" type="checkbox"/>	Sí			



		No
Les instal·lacions d'aigua calenta sanitària i/o calefacció estan ben aïllades?	X	Sí
		No
Les habitacions disposen d'un sistema de regulació individual de la temperatura?	X	Sí
		No
Hi ha termòstats a les habitacions i/o a zones comunes?	X	Sí
		No
Les finestres disposen de toldos o persianes?	X	Sí
		No
Disposa de rètols a les zones comunes indicant l'ús racional d'energia?	X	Sí
		No
Proporcionen fulls informatius als clients sobre el consum energètic?	X	Sí
		No
D'on obté l'energia elèctrica que fa servir? (Marcar més d'una casella si s'escau)	Xarxa	Grups electrògens
	Solar fotovoltaica	Altres:
D'on obté l'energia tèrmica que fa servir? (Marcar més d'una casella si s'escau)	Caldera de gasoil	Llenya
	Gas Natural	Solar tèrmic
	Gas butà	Altres:
5. COMPRES		
Quina és l'antiguitat de les neveres i els congeladors?	Més de 20 anys	Entre 20 i 10 anys
	Entre 10 i 5 anys	X Menys de 5 anys
Ofereixen envasos individualitzats de sucres, mermelades, mantegues, etc.?	Sí	
	X No	
Utilitzen begudes amb recipients retornables?	X Sí	
	No	
Utilitzen productes ecoetiquetats i/o locals?	X Sí	
	No	
Fan servir dosificadors de sabó als serveis?	X Sí	
	No	
6. PAISATGE		
Utilitzen materials i arquitectura pròpia de la zona?	X	Sí
		No
7. SOROLL		
Respecten els límits de soroll permets pel municipi?	X	Sí
		No
8. DIVULGACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL		
En la contractació d'activitats recreatives es fomenta el respecte per la natura?	X	Sí
		No
Disposen d'informació sobre el transport públic de la zona?	X	Sí
		No
Informen als treballadors sobre els criteris ambientals que regeixen l'establiment?	X	Sí
		No
S'ofereix informació als usuaris sobre l'entorn de l'establiment?	X	Sí
		No



CARACTERITZACIÓ AMBIENTAL DELS HOTELS I PENSIONS DEL PNAIP

Dels 35 establiments analitzats cap assoleix el nombre de criteris bàsics que calen per obtenir el DGQA. Aquest fet pot ser degut a que l'ambientalització de l'establiment no és un aspecte prioritari pels gestors hotelers. A més, no s'observa una correlació entre el grau de compliment dels criteris i la categoria dels establiments.

Pel que fa als diferents vectors ambientals analitzats, cal destacar els següents:

Gestió de residus: El 90% dels establiments subjectes d'estudi realitzen recollida selectiva. La separació d'olis i greixos depèn del municipi on es localitza l'hotel o pensió.

Aigua: L'aigua és un recurs infravalorat per la seva abundància, fet que es demostra amb la baixa implantació de sistemes d'estalvi. Es destaquen positivament l'aïllament i la revisió de les instal·lacions d'aigua calenta (90%) i el fet que el 88% dels establiments estiguin connectats a la xarxa per l'obtenció d'aigua potable.

Piscina: La piscina és una instal·lació poc implantada en el sistema d'estudi, només el 29% dels establiments disposen de piscina descoberta i el 6% coberta, aquests corresponen als hotels de categoria superior.

Energia: Els recursos endògens locals com la biomassa no tenen un ús principal, malgrat la seva abundància i possibilitats d'ús. Cap dels establiments disposa d'una caldera de biomassa o empren la llar de foc com a principal font d'energia tèrmica, més del 70% utilitzen calderes de gasoil. La implementació d'actuacions d'estalvi energètic és elevada. Es destaquen equips com les bombetes de baix consum i fluorescents, més d'un 80% i un 90%, respectivament. La instal·lació de dispositius de desconnexió automàtica en les habitacions (targetes magnètiques) és força elevat, aproximadament del 50%. La implantació d'aquest criteri implica un fort estalvi energètic, enfront l'actitud despreocupada dels usuaris.

Compres: En l'apartat de consum de recursos alimentaris s'ha observat que l'ús de productes a granel és molt reduït (<20%) a diferència de l'ús de productes locals de qualitat reconeguda, especialment, làctics i carn de vaca bruna està, està molt implementat es aquests establiments (70%).

Divulgació: És un aspecte ambiental pràcticament inexistent, exceptuant la informació referent a l'entorn proporcionada per les diferents empreses d'esports d'aventura i els rètols d'ús racional de l'aigua subministrats per la Generalitat. Pel que fa als criteris relacionats amb la informació de caràcter ambiental als clients, els gestors hotelers es mostren interessants en proporcionar-la sempre i quan els fulletons siguin subministrats per l'administració.

A continuació, i tal i com mostra la **Taula 2**, es presenta la mitjana, la desviació estàndard, l'interval, el valor mig i el màxim de criteris que poden assolir els establiments del sector per a cadascuna de les categories contemplades a l'EBAQA.

Taula 2: Valors estadístics sobre el nombre de criteris assolits, segons les dades inventariades a través de la matriu de l'EBAQA.
Font: Elaboració pròpia.

CATEGORIA	Mitjana	Desv. St.	Interval	Valor mig	Màxim (ideal)
Residus	1,14	0,60	(0-2)	1,00	3,00
Aigua	1,94	0,91	(0-4)	2,00	4,00
Energia	4,49	1,09	(1-7)	5,00	8,00
Compres	0,97	0,17	(0-1)	1,00	1,00
Paisatge	0,71	0,46	(0-1)	1,00	1,00
Soroll	1,00	0,00	(0-1)	1,00	1,00
Divulgació Ambiental	2,69	0,83	(0-4)	3,00	4,00

PROVA PILOT A 7 ESTABLIMENTS REPRESENTATIUS DEL PNAIP

Les accions de millora que han de dur a terme els hotels analitzats per tal d'assolir el DGQA no difereixen gaire segons l'establiment. Fet que reflecteix que la majoria de les mancances observades poden ser generalitzades per tot el sector hotelier de la zona. Pel que fa a les inversions econòmiques que els hotels han de dur a terme s'observa una relació directa entre la capacitat de l'establiment i la inversió que necessita per l'assoliment del DGQA. També cal destacar que aquells establiments que defensen un tipus de turisme tradicional i familiar tenen una major dificultat per a la obtenció del distintiu, donada les característiques de la zona i els criteris que contempla el distintiu, aquests han de realitzar fortes inversions. En aquest mateix sentit, la gestió professional es veu afavorida davant l'obtenció del DGQA.

Pel que fa als diferents vectors ambientals cal destacar:

Gestió de residus: La totalitat dels establiments realitzen la separacions de les fraccions de vidre, paper i cartró i rebuig. Cinc dels hotels presenten una correcta gestió i només dos d'ells la presenten moderada.

Aigua: El consum racional d'aigua es veu obstaculitzat per la inexistència de comptadors que quantifiquin la despesa, essent aquest un dels criteris bàsics que menys s'acompleix això pot incidir en el fet que el vector aigua és una de les categories amb puntuacions més deficientes. Dels hotels estudiats, només dos realitzen un ús eficient de l'aigua. Pel que fa a l'inversió ha realitzar, l'aigua representa una despesa promig de 940 € pels set hotels avaluats.

Energia: En la categoria d'energia el compliment de criteris és molt elevat (entre el 85% i el 55%),



exceptuant la disposició de termòstats o sistemes de regulació individual de la temperatura de les habitacions (45%). El major nombre de propostes de millora van adreçades a l'assoliment de criteris d'aquest vector ambiental. Això fa que la despesa promig del bloc energia s'elevi fins uns 4000€. El criteri que major inversió requereix és la instal·lació de termòstats en les habitacions que permetin una regulació individual de la temperatura.

Compres: Aproximadament el 45% dels gestors hotelers mantenen un acord verbal amb els seus proveïdors per rebre els productes alimentaris amb un menor volum d'embalatges.

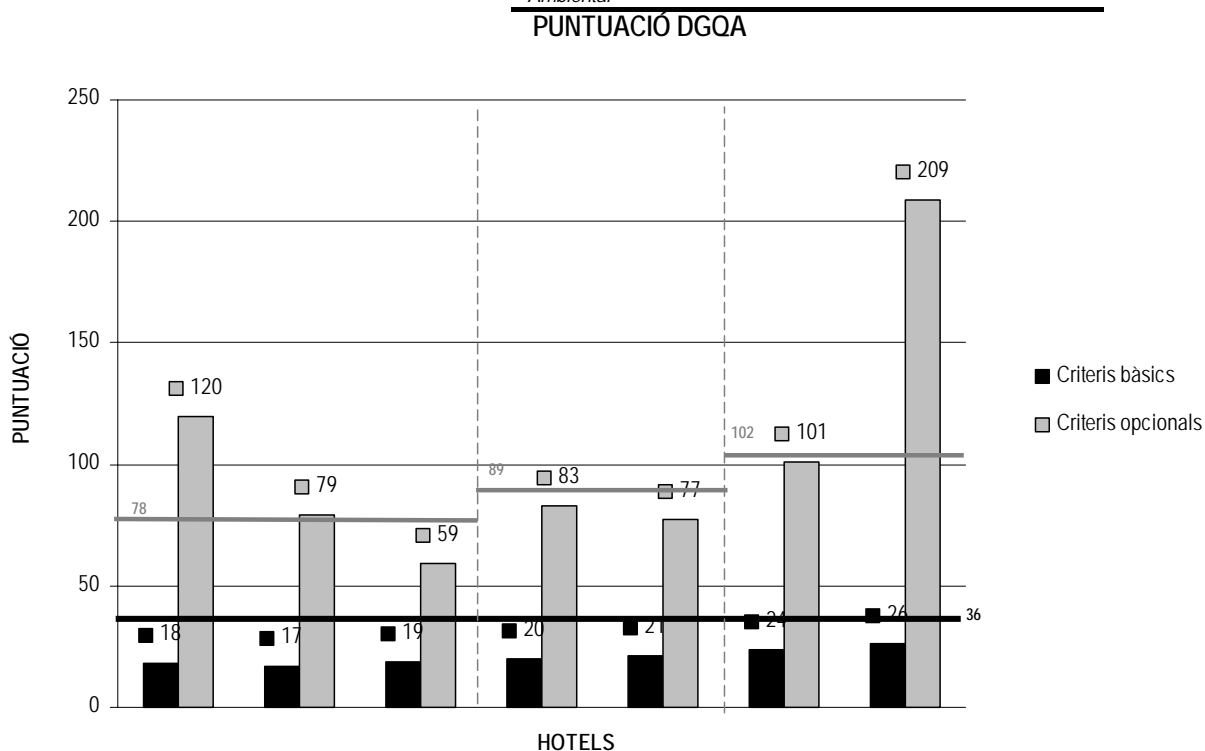
Divulgació: Cinc dels hotels de la prova pilot compleixen entre un 50% i un 25% dels criteris de divulgació. S'incompleixen la majoria dels requeriments de la divulgació ambiental encara que es tracta d'una de les categoria que menys inversió econòmica requereix, amb una mitja de 90€ per cada hotel.

En l'anàlisi dels establiments s'observa com el nombre de criteris bàsics acomplerts per l'establiment incrementa amb la categoria. El nombre de criteris va de 15 a 27, sent el valor mínim a assolir de 36 en el cas de no disposar de piscina i/o aire condicionat. Malgrat això no s'observa cap relació entre el compliment de criteris opcionals i la categoria dels establiments.

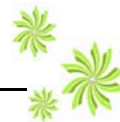
A continuació, tal i com mostra la **taula 3**, es destaquen diversos elements estadístics per a cada categoria analitzada del sector hotelier. Posteriorment, al **gràfic 1**, es mostren els resultats de l'estudi, tot indicant

Taula 3: Valors estadístics del nombre de criteris assolits, segons les dades obtingudes de la prova pilot d'implantació del DGQA.
Font: Elaboració pròpia.

CATEGORIA	Mitjana	Desv. St.	Interval	Valor mig	Màxim (ideal)
Residus	2,57	0,53	(2-3)	3,00	4,00
Aigua	2,00	0,58	(1-3)	2,00	4,00
Energia	6,86	1,86	(4-9)	6,00	13,00
Compres	1,00	0,00	(1-1)	1,00	1,00
Paisatge	0,86	0,38	(0-1)	1,00	1,00
D. Espais exteriors	1,43	0,53	(1-2)	1,00	2,00
Soroll	3,71	0,49	(3-4)	4,00	4,00
Divulgació Ambiental	2,29	0,76	(1-3)	2,00	4,00



Gràfica 1: Criteris bàsics i opcionals acomplerts per cada hotel. Els hotels es troben disposats de menys a més categoria, donant-se la divisió, per mitjà de línies verticals discontinües, tal i com contempla resolució, dels hotels sense piscina ni aire condicionat, dels establiments amb un d'aquests dos elements i aquells que disposen dels dos, respectivament. Per altra banda, les línies verticals indiquen el mínim de criteris a assolir necessaris per obtenir el distintiu, s'indica en color fosc, els criteris bàsics i el color clar, els opcionals, com ja s'ha esmentat diferencial segons les instal·lacions. *Font: Elaboració pròpia.*



ADEQUACIÓ DE LA DGQA AL SISTEMA D'ESTUDI

El Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental és de recent creació, essent aquest un fet que va en detriment del mateix. Els gestors dels establiments hotelers no tenen coneixement dels requeriments que implica el DGQA i, per tant, no estan realitzant inversions destinades a aconseguir-ho. Una de les possibles causes seria l'escassa divulgació que ha tingut el distintiu en la zona d'estudi.

La principal disfunció del distintiu és la seva **implementació global**. Aquesta vindria derivada d'una formulació inicial basada en un indret amb unes característiques determinades, les quals no poden fer-se extrapolables a la resta del territori. Els criteris que el DGQA contempla són aplicables per a tot el territori, sense tenir cap consideració local, sobretot pel que fa als criteris de mobilitat i energia. Tenint en compte la gran variabilitat climatològica de Catalunya, és estrany que el distintiu no s'ajusti a aquesta realitat i vinculi als establiments a assolir certs requeriments, molts cops contraris al principi de sostenibilitat.

La resolució de novembre de 2007 (MAH/4041/2007, de 30 de novembre) contempla una puntuació diferencial dels establiments segons tinguin piscina coberta i aire condicionat, o no. És a dir, aquells establiments que no gaudeixin d'aquestes instal·lacions necessitaran d'una menor puntuació final per tal d'obtenir el distintiu, ja que deixaran de sumar la puntuació referent a aquests aspectes. Aquesta novetat es tracta d'una millora que contempla aquesta resolució respecte les anteriors.

No obstant, la formulació del distintiu continua incorrent en errors. Aquest seria el cas, per exemple, del criteri bàsic contemplat pel distintiu pel qual els establiments han de gaudir d'aparells d'aire condicionat de classe energètica B, com a mínim, per tal d'obtenir una major puntuació. Tractant-se d'establiments que no disposen d'aparells d'aire condicionat és una clara contradicció que aquests hagin de tenir una determinada eficiència energètica per a sumar aquesta puntuació contemplada com a bàsica.

Aquest fet afecta a la zona d'estudi, ja que en aquest territori els sistemes de climatització són poc comuns. Donat el règim climàtic del PNAP i el seu entorn, els aparells d'aire condicionat són quelcom innecessari i per tant fer-ne ús vulneraria el principi de sostenibilitat. Caldria que el DGQA contemplés el caràcter local, atesa la diferència climàtica catalana. Donada aquesta realitat, es proposa una divisió de la formulació del DGQA que contempli les **variables litoral i muntanya**. Aquesta hauria de tenir en compte les característiques climatològiques de cada zona, així com també els trets distintius que tipifiquen els establiments hotelers en zones litoral i de muntanya. D'aquesta forma es podrien evitar imprecisions com les observades a partir de l'estudi realitzat.

BIBLIOGRAFIA:

- CAMPILLO, Et al, "Avaluació de la Sostenibilitat a l'Alt Pirineu i Aran" Escola Universitària de Turisme i Direcció. UAB, 2004.
- DOGC, Resolució DGQA, MAH/4041/2007, de 30 de novembre.
- FULLANA, P. i AYUSO, S. *Turisme sostenible. Monografies de Medi Ambient*. Generalitat de Catalunya. Rubes Editorial. 1a edició. Barcelona, 2001.
- FUSTER, A., COMAPOSADA, C. i GOMÀ, M. *Guia metodològica. Auditories de competitivitat en temes ambientals al sector turístic*. 1a edició. Girona, 2000.
- DMAH, "Memòria del PNAP, 2007"
- ICC i INE. "Atlas de Catalunya". Edicions 62, Gran Larousse en català. 1997
- VVAA. *El llibre d'or dels Parcs Naturals de Catalunya*. Generalitat de Catalunya. Editorial 92. Barcelona, 1999.
- VVAA. *Establiments de turisme rural. Catalunya Guia 2003*. Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme. Generalitat de Catalunya. Barcelona, 2003.
- VVAA. *Manual de gestión ambiental y auditoría. Sector de Hostelería y Ocio*. Comunidad de Madrid. Ediciones Mundi-Prensa. Madrid, 2000.
- VVAA. *Medi ambient i tecnologia. Guia ambiental de la UPC*. Col·lecció Politext núm. 73. Edicions UPC. 1a edició. Barcelona, 1998.
- VVAA. *Pla d'Espais d'Interès Natural*. Biblioteca de Catalunya. Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya. 1a edició. Barcelona, 1996.
- Ambienta. "Parques Nacionales" Ministerio de Medio Ambiente. Madrid, juny 2002.
- Espais. Núm. Monogràfic 49. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Generalitat de Catalunya. Barcelona, 2003.
- ETC Estudis de Turisme de Catalunya.
- CÀNOVES, G. et. al. *El turisme rural a Catalunya: una aposta mediambiental i de qualitat*. Departament de Geografia, UAB. Bellaterra, 2004.
- VVAA. *"Diagnosi socio-ambiental dels recursos turístics del Parc Natural del Montnegre i el Corredor"*. Projecte final de carrera de Ciències Ambientals. Universitat Autònoma de Barcelona, febrer 2004.
- VVAA. *"Ecoetiquetes de serveis: Establiments de Turisme Rural en l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu"*. Projecte final de carrera de Ciències Ambientals. Universitat Autònoma de Barcelona, febrer 2008.
- VVAA. *"Turismo y Agricultura en el Parque Natural del Montnegre i el Corredor"*. Projecte final de carrera de Ciències Ambientals. Universitat Autònoma de Barcelona, febrer 2004.
- Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat "Compromís ciutadà per la sostenibilitat", Ajuntament de Barcelona, 2005.
- Agència Catalana de l'Aigua, "Dossier per ferreteries, Instal·ladors i establiments del Sector del consum domèstic d'aigua", Barcelona.